

BASF

The Chemical Company

Seme rađa profit21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs**hrana produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA** Godina I • Broj 4 • 23. novembar 2012. • cena 40 dinara**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

ORANJE PRI KRAJU

U OVOM BROJU

**Radnici "Mitrosrema"
prete protestima
na ulicama** Strana 2.**Crni dani za duvandžije** Strana 4.**Kako oživeti
srpska sela ?** Strana 5.**U Nemačkoj,
među vinogradima** Strana 11.

Jesenja setva u Sremu je završena, a osnovna karakteristika je da su strninama zasejane daleko veće površine od prošlogodišnjih. Pšenicom je zasejano 30 posto više površine nego prošle godine, ozimim ječmom 13 posto više, a tritikale je zauzeo 53 posto veće površine od prošlogodišnjih.

Vreme je poslednjih dana išlo na ruku ratarima koji su imali odlične uslovi za jesenje oranje. Ova osnovna obrada zemljišta privodi se kraju i za desetak dana biće završena na oko 180.000 hektara sremskih oranica.

Strana 6.

**INTERVJU • GORAN JEŠIĆ, POKRAJINSKI SEKRETAR
ZA POLJOPRIVREDU, VODOPRIVREDU I ŠUMARSTVO**

Pogrešna agrarna politika je limitirajući faktor razvoja

Strana 3.

Od 13.11. do 16.11. 2012.

- Pad cena na svetskim berzama
- Pad cene kukuruza
- Jeftinija sojina sačma

(strana 16)

KUKUJEVCI

MIROSLAV I ZORICA VUJNIĆ

Crni dani za duvandžije

Ove godine su nam obećali subvencije, 20 dinara po kilogramu duvana, ali do kraja su nam i to ukinuli. Zašto, kako, zbog čega, to niko ne zna. Ukoliko se ovakvo stanje u državi, odnosno u njenom ponašanju prema proizvođačima nastavi, mislim da će se duvan prestati saditi u naredne dve do tri godine, jer niko više neće imati računa da se bavi time - kaže Miroslav Vujnić, iz Kukujevaca, koji duvan sadi već 14 godina

Bračni par Miroslav i Zorica Vujnić iz Kukujevaca već 14 godina se bavi uzgojem duvana, kojeg sade na površini od oko pet hektara. Kažu da sa tih pet hektara dobiju od 11 do 13 tona suvog duvana, dok na preostalih 13 hektara zemlje koju obrađuju uzgajaju soju, kukuruz, pšenicu i ječam.

Kako ističe Miroslav, od poljoprivrede se u poslednje vreme sve teže živi, a najviše zato što izostaje preko neophodna pomoć države.

Ove godine su nam bili obećali subvencije za duvan, koje su protekle tri godine iznosile 20.000 po hektaru, plus onih 14. Međutim, sada su nam umesto toga obećali isplatu 20 dinara po kilogramu duvana, ali do kraja su nam i to ukinuli. Zašto, kako, zbog čega, to niko ne zna... Takvo ponašanje je van pameti, s obzirom da cigarete svakim danom sve više poskupljuju i da neko zarađuje dobre pare na njima. Mi smo se bunili protiv toga, ali ništa ne vredi, jer proizvođači duvana nemaju nikakvu zaštitu. Ove tri strane firme koje su kupile naše fabrike ili ne mogu ili ne smeju da nateraju našu Vladu da nam vrati deo tih sredstava, a Vlada se svake godine sve više pravi luda. Ukoliko pogledamo zemlje Evropske unije, videćemo da je tamo

Miroslav Vujnić

situacija sasvim drugačija. Recimo, u Italiji daju za duvan tri evra po kilogramu, a ovdje ništa, odnosno samo tih 20 dinara, ukoliko i to bude, a u šta veoma sumnjam. Ukoliko se ovakvo stanje u državi, odnosno u njenom ponašanju prema proizvođačima nastavi, mislim da će se duvan prestati saditi u naredne dve do tri godine, jer niko više neće imati računa da se bavi time. Za duvandžije su još pre par godina nastupili crni dan, a sada je postalo još gore. Posebno nam je teško što su porasli troškovi proizvodnje, naprimer, prošle godine moji troškovi su bili milion i po, a ove godine su skočili na dva miliona - priča Miroslav Vujnić iz Kukujevaca, dodajući da u tim pokušajima posebno prednjači cena

gasa, koji je ovog leta koštao 58, a sada je već prešao cenu od 90 dinara.

Kao i svi ostali poljoprivrednici, tako i uzgajivači duvana najviše zavise od vremenskih uslova. Ipak, tokom ovogodišnje suše, kaže Miroslav, duvan nije mnogo podbacio, za razliku od nekih drugih poljoprivrednih kultura i dodaje:

Ovog leta najviše mi je stradala soja. Obično sam imao prinose od 2,5 tone po jutru, a ove godine izvukao sam samo tonu. Međutim, to sam donekle nadoknadio sa većom cenom, za razliku od duvana koji već godinama ima istu cenu u evrima. Što je najgore, uopšte nisam optimista, ne vidim da će malo biti bolje, jer cenićem po ovih par godina unazad par, kako je situacija sve lošija i lošija i kako se zarada sve više smanjuje. Ne samo u oblasti sadnje duvana, nego uopšte u celoj poljoprivredi. Mislim da smo mi kao pojedinci nemoćni da tu bilo šta promenimo na bolje. Jer, pre par godina smo išli da demonstriramo u Beograd, tražili smo tada da nam daju jedan dinar po paklici cigareta, pa kad nismo dobili tako nešto minimalno tada, čemu onda i možemo još da se nadamo u budućnosti.

S. Mihajlović

Pakovanje osušenog duvana

RASPISAN KONKURS POKRAJINSKOG SEKRETARIJATA

Podsticajna sredstva za zemljište u zakupu

Zahtevi se predaju do 5. decembra, a bliže informacije mogu se dobiti u opštinskoj Kancelariji za poljoprivredu u Šidu

Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo raspisao je javni oglas za odobravanje i korišćenje podsticajnih sredstava za obradivo poljoprivredno zemljište dato u zakup za 2012. godinu.

Kako su nam rekli u Kancelariji za poljoprivredu Opštine Šid, svi

poljoprivrednici imaju pravo na korišćenje sredstava u visini od 6.000 dinara po hektaru godišnje, ako je zemljište izdato u zakup zakupcu, koji nije stariji od 60 godina, zatim 8.000 dinara ako je zemljište izdato zakupcu koji je stariji od 40, a mlađi od 60 godina i 10.000 dinara ako

zakupac nije stariji od 40 godina i vlasnik je poljoprivrednog zemljišta koje se graniči sa zemljištem koje se daje u zakup. Zahtev se dostavlja do 5. decembra, a bliže informacije mogu se dobiti u opštinskoj Kancelariji za poljoprivredu u Šidu.

S. M.

NOVI SLANKAMEN

DRAGAN KRIVOŠIJA

Zbog sušne godine, loš rod duvana

Ove godine berba je kratko trajala. Nedostatak kiše i vlažnosti zemljišta odrazio se na rod duvana. Listovi su tanki, slabe gramaže, što će znatno smanjiti otkupnu cenu - žali se Dragan Krivošija proizvođač duvana iz Novog Slankamena

Dragan Krivošija

Veliki broj poljoprivrednika iz Novog Slankamena godinama se bavi uzgojem duvana koji je prethodnih godina donosio dobru zaradu slankamenačkim paorima. Međutim, ove godine suša je uzela svoj danak.

Dragan Krivošija potvrđuje ono na čega se žale svi poljoprivredni proizvođači, bez obzira koju kulturu uzgajaju na svojim njivama.

Kiše nije dugo bilo, što se loše odrazilo na duvan koji nije mnogo rastao. List duvana je tanak i mali, s toga nemamo ogovarajuću gramažu. Prve berbe su bile nikakve, one kasnije još i nekako. Prošlog meseca je bilo malo kiše, ali to nije mnogo uticalo na kvalitet - kaže Krivošija.

Ove godine cena duvana se kreće od 2,50-2,60 evra za kilogram, ali se to odnosi na prvu klasu koju gotovo niko i nema. Ovdšašnji poljoprivrednici iz sela imaju uglav-

nom treću klasu. Očekujemo da firme koje otkupljuju duvan podignu cenu kako bismo mogli pokriti naše troškove - kaže Dragan Krivošija i podseća da je duvan kultura koja iziskuje dosta rada i truda ali i troškova održavanja.

Pre svega, mislim na sušenje duvana, potom mehanizaciju i ljude koje plaćamo tokom berbe. Stoga bi bilo dobro kada bi sledeće godine cena bila veća - navodi ovaj proizvođač duvana.

Ono što muči mnoge duvandžije u Novom Slankamenu ali i u drugim sremskim selima jeste nedostatak sistema za navodnjavanje. To bi im, kako kaže Dragan, pomoglo u poslu. Pored toga, bilo bi od izuzetne koristi kada bi se proizvođači duvana imali Udruženje duvandžija Srema, kako bi tako udruženi imali pravo glasa i veće mogućnosti.

M. Balabanović

Veliki troškovi za angažovanje radnika

ŠID • ZAVRŠEN KONKURS ZA ODVODNJAVANJE

Prihvaćeni zahtevi mesnih zajednica

Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu prihvatiće sve zahteve mesnih zajednica iz opštine Šid za zajedničko finansiranje odvodnjavanja.

Reč je o zahtevima koji su, uz

saglasnost lokalne vlasti, pristigli na konkurs za odvodnjavanje, uz pomoć pokrajinske Vlade i „Voda Vojvodine“. Lokalne samouprave su u obavezi da obezbede trećinu sredstava za finansiranje. S. M.

Uzgojni oblici – izbor i formiranje

Prof. dr. Nada Korać,
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo,
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Za sorte koje zahtevaju dugu rezidbu preporučljivo je formiranje karlovačkog uzgojnog oblika, dok za sorte koje se moraju rezati na kondire najviše odgovara roajatska kordunica

Izboru i formiranju uzgojnog oblika mora se posvetiti posebna pažnja. On mora biti prilagođen zahtevima i potrebama sorte, jednostavan za formiranje i održavanje. U našim klimatskim uslovima najbolje rezultate su pokazali špalirski uzgojni oblici.

Za sorte koje zahtevaju dugu rezidbu preporučljivo je formiranje karlovačkog uzgojnog oblika (slika 196), dok za sorte koje se moraju rezati na kondire najviše odgovara roajatska kordunica. Mogu se formirati i različiti tipovi dekorativnih uzgojnih oblika kao što su pergole, čardaklije i sl. Formiranje karlovačkog uzgojnog oblika je vrlo jednostavno i traje 4 godine. U prvoj godini se neguju svi lastari. Na početku druge vegetacije rezidbom se ostavljaju dva vidljiva, zdrava zimska okca, a svi ostali lastari se uklanjaju do osnove. Tokom vegetacije neguju se samo dva lastara, a lačenjem se uklanjaju svi nepotrebni. Oba lastara se privezuju uz pritu ku na svakih 20 cm porasta kako bi bili pravi jer će jedan od njih dati buduće stablo. Na početku treće vegetacije odabere se jedan od dva odnegovana lastara. On se prekrti iznad druge žice, a drugi lastar se do osnove uklanja. Tokom proleća, lačenjem se uklanjaju svi lastari do prve žice (do 80 cm), a neguju se samo oni između prve i druge žice (4-5 lastara). Na početku četvrte vegetacije, lastar najbliži prvoj žici se prekračuje na kondir sa dva okca, a lastar iznad njega na 10-12 okca (luk). Iznad luka se napravi presek i odbace nepotrebni lastari. Luk se prebacuje preko druge žice, savija se do prve i za nju priveže.

U Vojvodini je ovaj uzgojni oblik poslednjih desetak godina našao široku primenu. Čokoti se sade u paru na rastojanju 15-20 cm jedan od drugog. Razmak između parova čokota je 160 cm. Ovaj jednostavan uzgojni oblik obezbeđuje dobar raspored lastara i formiranje tankog, dobro provetranog špalira, čime se smanjuje potencijal zaraze patogenim gljivama i štetnim insektima.

Roajatska kordunica je uzgojni oblik prilagođen sortama koje zahtevaju rezidbu na kondire. To su uglavnom stare autohtone sorte iz Balkanske podgrupe, koje imaju vrlo rodna sva pa i najniža okca na lastaru (prokupac, slankamenka, smederevka, skadarka i dr). Pošto su sklone prerodavanju na račun kvaliteta, za njih se preporučuje kratka rezidba. I neke stonice sorte (karmen) se mogu rezati kratko. Roajatska kordunica je jednostavna za formiranje i održavanje.

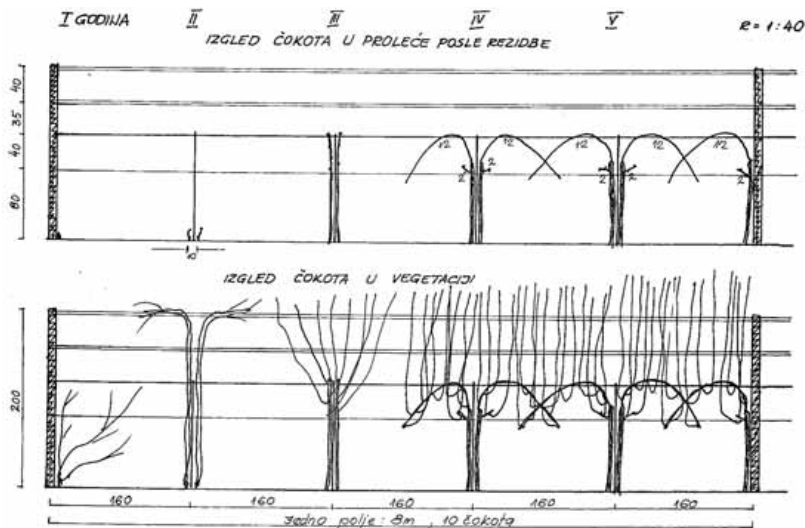
U periodu mirovanja loze

Rezidba na zrelo se izvodi u periodu mirovanja loze. Ako se radi o manjem zasadu, bolje je sačekati da prođe opasnost od zimskih mrazeva. Zrelom rezidbom se reguliše opterećenje čokota okcima. U našim agroekološkim uslovima za većinu sorti je dovoljno umereno opterećenje od 14-26 okaca po čokotu. Posle rezidbe treba zategnuti žice, zameniti polomljene i oštećene stubove, pa tek onda vezivati lukove.

Dekorativni uzgojni oblici se mogu formirati na razne načine, prema sopstvenim željama i mašti uz poštovanje nekih osnovnih principa. Najčešće se formiraju pergole ravnog krova (slika 197) ili tunelske pergole. Predstavljaju lep ukras u dvorištu, ispred kuće ili u bašti, mesto za odmor i uživanje. Za ovakve uzgoje dolaze u obzir samo sorte visoko tolerantne ili otporne na gljivične bolesti jer se tretiranje hemikalijama ne sme izvoditi.

Nega vinograda

Uspeh vinogradarske proizvodnje između ostalog zavisi od pravilnog i urednog izvođenja svih agrotehničkih, a posebno fitotehničkih operacija (slika 198). Tu spadaju: rezidba na zrelo, rezidba na zeleno koja obuhvata lačenje, to jest uklanjanje svih suvišnih lastara u proleće (sa stabla, glave čokota, suočica). Ova operacija se izvodi ručno, dok su lastarići mali (1-5 cm) i lako se očeñuju. Uklanjanje zaperaka, naročito u zoni cvasti ili grozdova i njihovo prekračivanje na 2-3 lista u zoni iznad grozdova, se takođe se obavlja ručno u cilju što bolje oplodnje, osunčavanja grozdova, smanjenja vegetativne mase i redukcije uslova za razvoj patogena. Neki autori preporučuju ranu, delimičnu defolijaciju. Međutim, imajući u vidu značaj lišća u ishrani cele biljke, treba biti vrlo obazriv sa izvođenjem ove mere. Defolijacija se može izvoditi samo u vreme sazrevanja grožđa, u zoni grozdova, gde su stariji listovi sa smanjenim intenzitetom fotosinteze. U zelene operacije spada i prekračivanje lastara (zalamanje), koje se izvodi ručno, uz primenu odgovarajućeg alata (makaze, kosir i sl.), višeg puta u toku vegetacije. Obično se lastari prekračuju na 20-30 cm iznad gornje žice, to jest na delu gde se savijaju i padaju nadole.

Slika 196. Formiranje „Karlovačkog uzgoja“ (P. Cindrić)

Slika 198. Pravilno i uredno negovan špalirski zasad, sorta rizzling talijanski (N. Korać)

Pored redovnih, postoje i dopunske fitotehničke mere kao što su uklanjanje suvišnih cvasti kod stonih i vinskih sorti u cilju proizvodnje kvalitetnijeg grožđa, prstenovanje lukova kod besemenih i stonih sorti u cilju ubrzanja sazrevanja i povećanja krupnoće bobica i dr.

Rezidba na zrelo se izvodi u periodu mirovanja loze. Ako se radi o

manjem zasadu, bolje je sačekati da prođe opasnost od zimskih mrazeva. Zrelom rezidbom se reguliše opterećenje čokota okcima. U našim agroekološkim uslovima za većinu sorti je dovoljno umereno opterećenje od 14-26 okaca po čokotu. Posle rezidbe treba zategnuti žice, zameniti polomljene i oštećene stubove, pa tek onda vezivati lukove.

Slika 197. B. Sorta moldava na pergoli (N. Korać)

Slika 197. A. Pergola zatvorenog ravnog krova (N. Korać)

Zalivanje vinograda

Ako je godina sušna, obavezno je zalivanje mladih čokota, a poželjno je zalivanje i vinograda u punom rodu, naročito ako se međuredni prostor zatravljuje.

Nega zemljišta

U konvencionalnoj proizvodnji grožđa govori se o eksploataciji vinograda i zemljišta, dok za biološku proizvodnju više odgovara termin nega čokota i nega zemljišta. Osnovni princip je da se u zemljištu formira i održava biološka ravnoteža faune i flore. To se postiže čitavim nizom mera. Osnovna (dublja) obrada se obavlja pri zasnivanju zasada, a u narednim godinama zemljište se samo površinski obrađuje bez prevrtanja. U cilju podspešivanja razvoja raznovrsnog i aktivnog života u zemljištu koji održava njegovu prirodnu plodnost, preporučuje se zatravljanje svakog ili svakog drugog međuređa. Iznikli korovi se moraju pokositi pre sazrevanja semena. U proleće se zemljište plitko obrađuje (do dubine od 18 cm) i ponovo zasejava. Pri setvi treba voditi računa o plodoredi, to jest smeni različitih biljnih vrsta. Najčešće se seju bela detelina, grahorica, stočni grašak, uljana repica ili druge kulture. U redovima, oko čokota, u prvim godinama dok traje formiranje uzgojnog oblika, zemljište se održava okopavanjem, a kasnije se može pokrivati (malčirati) raznim organskim pokrivačima ili se koriste biološke mere suzbijanja korova.

U konvencionalnom vinogradarstvu zemljište se održava čisto površinskom obradom koja se izvodi više puta u toku vegetacije. Ako je godina sušna, obavezno je zalivanje mladih čokota, a poželjno je zalivanje i vinograda u punom rodu, naročito ako se međuredni prostor zatravljuje.

(Preuzeto iz knjige: "Proizvodnja voća i grožđa na malim površinama")

U Nemačkoj, među vinogradima

Nemačka vina se proizvode u 13 različitim vinogradarskih oblastima, tako da vinopijama na raspolaganju stoji veliki izbor tipičnih regionalnih vina koja se od vina iz drugih zemalja razlikuju po lakoći, živosti i svežim voćnim karakteristikama

Uobičajena pomisao i jedna od prvih asocijacija površnih poznavalaca svega i svačega kad se pomene Nemačka svakako je pivo. Najstarije alkoholno piće na svetu u ovoj zemlji zaista uživa poseban tretman, izuzetnog je kvaliteta i ima ga milion vrsta, da pivopijama pamet stane.

Zato je autor ovih redova, iz gore navedenih razloga, prilikom nedavnog putovanja u zemlju piva, fudbala i belih kobasica rešio da posle sremskih špricera, a u skladu sa okolnostima, već u avionu počne sa hladnom bavarijom. Međutim, već prilikom dolaska u prvo odredište, prekrasni gradić Vajnshtad, dvadesetak kilometara od Štutgarta, pivska koncepcija doživljava potpuni kraj. Jer, Vajnshtad (u prevodu grad vina, ili vino grad) je smešten između živopisnih brežuljaka zasadenim desetina hektara vinograda u besprekorno uređenim parcelama. I malte ne, svaka druga kuća je istovremeno i vinarija. U ovakvoj situaciji ne preostaje ništa drugo sem naglog zaokreta ka vinu. Veoma brzo se ispostavilo da su predrasude o kiselim zapadnjačkim vinima skromnog kvaliteta besmislene i da su vinogradari Vajnshtada majstori svog zanata.

Stepenice u vinogradu

Iz ulice u vinograd

u pograničnom području između vlažne klime, golfske struje na zapadu i suve kontinentalne klime na istoku. Zato ovdje dug vegetacioni period i umerena leta pogoduju proizvodnji delikatesnih vina u kojima ne dominira alkohol, a različiti tipovi zemljišta i vrste loze doprinose činjenici da se i u Nemačkoj može popiti vrhunsko vino.

Pomenućemo ovog puta neverovatno vino koje stručnjaci svrstavaju u sam vrh piramide kvaliteta božanskog napitka – trockenbeerenauslese – vino od suvog grožđa sa plemenitom plesni koje je slatko kao med i može da se čuva decenijama. Neobično vino je i eiswein, ledeno vino koje se spravlja od smrznutog grožđa ispod sedam stepeni. Takvo se grožđe presuje, a iscedeni sok je izuzetno koncentrovan i bogatih aroma.

Tako je u Nemačkoj, što se tiče vina i vinograda, a da ne zamere uvažene pivopije, ovo kratko propu-

Naši nemački domaćini u jednoj od najstarijih pivara

tovanje okončali smo posetom jednoj od najstarijih pivara u Nemačkoj – Gerber brau nachrichten – u blizini Gepingena. U krugu fabrike je hotel i velika atraktivna pivnica koja je istovremeno i muzej piva gde smo imali priliku da uživamo u točenom pivu nesvakidašnjeg kvaliteta i tipičnim nemačkim kulinarским specijalitetima.

Zabeležio i snimio: **Zlatko Zrilić**

Oznake na parceli vinograda

Probalimo rizling, prvo čist, zatim sa sodom, pa sa kiselom i na kraju sa običnom, što bi rekli – bevandu. Ruku na srce, po kvalitetu bilo je najmanje koplje iznad naših rizlinga. Moguće je da je ovaj utisak plod atmosfere koju su upriličili moji fantastični domaćini Sandra, Siniša, Andre i Sebastijan, ali posle degustacije nemačkog rozea, zatim raznih varijacija crvenog i crnog, lako se dalo zaključiti da Francuzi, ipak, nisu popili svu pamet sveta kad se radi o vinu i vinogradima.

Jer, stoji činjenica da se nemačka vina proizvode u 13 različitim vinogradarskih oblastima, tako da vinopijama na raspolaganju stoji veliki izbor tipičnih regionalnih vina koja se od vina iz drugih zemalja razlikuju po lakoći, živosti i svežim voćnim karakteristikama. Ove osobine nemačkih vina su plod klimatskih i zemljišnih uslova, a nemačke vinogradarske oblasti koncentrisane su na jugozapadu i jugu zemlje, što ih svrstava među najsevernije vinogradarske regione u svetu

INDIJA • U POSETI GAZDINSTVU PORODICE VLAŠIĆ

Sve je isplativije od tova stoke

- Više se isplati prodati detelinu i kukuruz nego hraniti stoku. Jer, to znači danonoćni rad svih 365 dana u godini. To samo onaj koji ima, zna i razume - tvrdi Ana Vlašić poljoprivredni proizvođač iz Indije

Rasprodali goveda, ostavili samo jednu kravu

Kada je pre dve godine požar uništio deo poljoprivrednog gazdinstva porodice Vlašić, odlučili su da prodaju 30 goveda i novac ulože u ratarsku proizvodnju. U štali su ostavili samo jednu junicu, za sopstvene potrebe.

- Poljoprivredi treba ogroman novac i kapital. Jedan traktor košta u proseku oko 25 hiljada evra, prikolica 10 hiljada evra, a solidan kombajn i 60 hiljada evra, a gde su tu osnovni kapital i zemljište. Koliko generacija radi u poljoprivredi, pa se ne živi luksuzno. Moji sinovi jedva „ukradu“ par dana u toku godine da odu na godišnji odmor. Ali, mora da se radi – priča nam Ana Vlašić. - Kukuruz imamo nešto na lageru, a jednu količinu smo prodali materijalnim rezervama. Nedavno smo obnovili poljoprivrednu mehanizaciju i kupili četiri nove prikolice, veliku vučnu ta-
njičaru i setvospremač.

Sinovi su ovih dana stalno na njivi na njivi.

- Preostalo je da pooru još par jutara dubokog oranja i da razbacaju stajnjak. Šta da vam kažem, idu na njivu kad hoće, nekad rade ceo dan nekad manje, na njima je da odluče. To je dobro jer si sam svoj šef i sluga - kaže Ana.

Po njenom sećanju, ranijih godina, kada su se bavili i stočarstvom, nije bilo tako.

- Najčešće se telenje dešavalo noću pa jutro dočekamo u štali. A, koliko puta se desilo da bik upadne nogama u valov, pa moramo specijalnom dizalicom da ga podižemo. Težak je to i mukotrpan rad. Mnogi seljaci od štale dalje nisu ni videli - završava priču Ana Vlašić. - Posla ima mnogo, a para nedovoljno i zato smo i rešili da promenimo delatnost. I za sada smo zadovoljni.

M. Balabanović

Obnovljena poljoprivredna mehanizacija

Bolesti i štetočine zelene salate

Piše: dipl.inž. Senka Mišković, samostalni stručni saradnik za zaštitu bilja

Zbog kratke vegetacije kao i činjenice da se list koristi u ishrani posebnu pažnju treba obratiti pri zaštiti useva od bolesti i štetočina. Pri gajenju salate u zatvorenom prostoru potrebno je regulisati vlažnost i temperaturu, a takođe voditi računa i o količini azotnih đubriva, jer povećan sadržaj azota utiče na smanjenje otpornosti biljaka od prouzrokovaca bolesti.

Lisne vaši

Puževi

Poleganje rasada (*Phytophthora* spp., *Fusarium* spp., *Rhizoctonia* spp., *Sclerotinia* spp.)

Bolest poleganja rasada predstavlja najopasniju bolest pri proizvodnji rasada a prouzrokuju je gljive roda *Phytophthora* spp., *Rhizoctonia* spp., *Fusarium* spp., *Phytophthora* spp., *Sclerotinia* spp. Bolest se ispoljava na mladim tek izniklim biljkama u toplim lejama u vidu poleganja. U početku biljke poležu u grupama, a zatim se širi jer se bolest prenosi sa sasušene na zdrave biljke, i u leji se stvaraju potpuno ogolela mesta. Na obolelim delovima biljaka može se zapaziti beličasta ili siva paučinasta navlaka. Bolest se brže širi kada su leje pokrivene, ako je gust sklop biljaka i ako se često zaliva.

Da bi se sprečila pojava ove bolesti potrebno je koristiti sterilni supstrat u proizvodnji rasada, a u slučaju da se bolest pojavi tretirati preparatima na bazi propamokarbhidrohlorida. Preparat se koristi zalivanjem rasada u koncentraciji 0,15-0,25% (15-25 ml preparata u 10l vode).

Poleganje rasada

Plamenjača salate (*Bremia lactae*)

Plamenjača salate može da se javi u svim fazama razvoja biljaka. Prvi simptomi plamenjače izgledaju kao svetlo zelene do žute uglaste pege, ovičene glavnim lisnim nervima na licu lista, a u vlažnim uslovima u okviru pega na naličju lista formira se bela navlaka koju čine reproduktivni organi (spore). Pri povoljnim uslovima (visoka vlažnost i niske temperature) patogen se brzo širi i smanjuje prinos i kvalitet glavica. Gljiva se održava micelijom ili oosporama u zaraženim biljkama ili biljnim ostacima. U zaštiti salate od

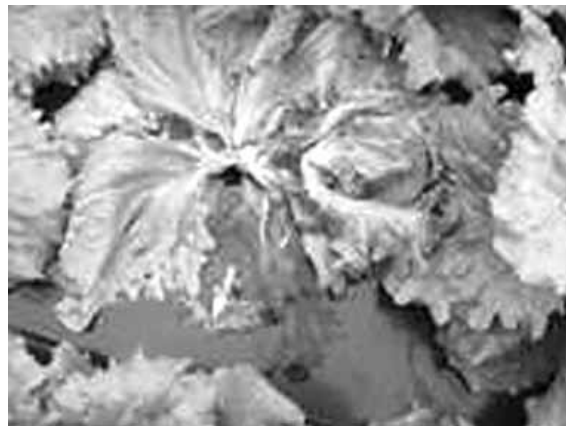
ovog patogena prednost treba dati preventivnim i merama zaštite rasada. Preventivne mere suzbijanja su: gajenje salate u plodoredu, uklanjanje biljnih ostataka, regulisanje temperature i vlažnosti vazduha (u zatvorenom prostoru), sprečiti zadržavanje vode na biljkama, azotna đubriva koristiti u minimalnim količinama. Od hemijskih sredstava preporučuje se primena preparata na bazi fosetil-aluminijuma, hlortalonila, azoksistrobina, metalaksa, mandipropamida (registrovano u zemljama EU).

Siva trulež (*Botrytis cinerea*)

Siva trulež parazitira salatu u svim fazama razvoja, pa i posle toga u skladištu i transportu. Prvi simptomi na starijim biljkama se javljaju u vidu vodenastih pega u osnovi lista, pege postaju hlorotične i prekrivene sivom micelijom. Zaraza često počinje sa mesta oštećenja lišća. Kod jako zaraženih biljaka razvijaju se bakterije koje unutrašnje listove pretvori u sluzastu masu. Gljiva se održava u zemljištu i zaraženim biljnim ostacima. Visoka vlažnost (veća od 85%) i temperatura (0-35°C) pogoduju razvoju parazita, pa se zaraza brzo širi posebno u zatvorenom prostoru. Regulisanje temperature i vlažnosti vazduha i zemljišta u zaštićenom prostoru predstavlja osnovnu meru suzbijanja (često provetranje u uslovima povećane vlage). Ukoliko dođe do zaraze potrebno je ukloniti zaražene biljke. U povoljnim uslovima za razvoj bolesti primenjuju se preparati na bazi iprodiona, prosimidona, ciprodinila+fludioksonil, piraklostrobin+boskalid (registrovano u zemljama EU).

Bela trulež (*Sclerotinia sclerotiorum*)

Bela trulež je bolest koja je se najčešće javlja u vreme formiranja glavice. Infekcija nastaje u zoni korenovog vrata, u delu gde koren uzlazi iz zemlje. Na mestu prodora patogena u koren dolazi do meke truleži, a zaražena glavica se lako odvaja od korena koji ostaje u zemljištu. Na delu glavice koji je okrenut prema zemlji može se videti bela navlaka od micelije u vidu komada

Bela trulež

vate. Patogen se održava u zemljištu putem sklerocija (crna zrnasta telašca) i u zaraženim biljnim ostacima. Visoka vlažnost i niske temperature pogoduju razvoju bolesti. Pošto su skoro sve povrtarske biljke osetljive prema ovoj gljivi, višegodišnji plodored je jedna od osnovnih mera borbe. Zaražene biljke treba izneti iz useva, a nakon svake berbe ukloniti biljne ostatke (smanjuje se infektivni potencijal), kao i regulisati temperaturu i vlažnost vazduha i zemljišta u zaštićenom prostoru. Preparati na bazi prosimidona, vin-klozolina, ciprodinila+fludioksonila uspešno suzbija ovo oboljenje (registrovano u zemljama EU).

Puževi (*Limax* spp., *Arion* spp.)

Najveće štete na salati nanose puževi golači. Telo im je izduženo i usko obavijeno sluzastim plaštom. Javljaju se pretežno na vlažnim terenima. Dan provode u zaklonima, a hrane se početkom večeri i noću. Njihovo prisustvo se otkriva po sluzavim tragovima koje ostavljaju za sobom. Pored toga što se hrane listovima salate puževi se zavlače u glavice salate i svojim izmetom je zagade. Na manjim prostorima suzbijanje puževa se može obaviti mehaničkim putem (skupljanjem i uništavanjem). Na većim površinama ukoliko se prenamnože suzbijanje se vrši sredstvima koja se nazivaju limacidi. Limacidi se koriste u obliku

zatrovanih mamaca koji se rasipaju po zemljištu oko biljaka preparatima na bazi metiokarba.

Lisne vaši (Aphididae)

Većina lisnih vaši su polifagne štetočine, oštećuju veliki broj gajenih biljaka, a održavaju se i na korovima. Zaraženi listovi se kovrdžaju, žute i suše a glavica zaostaje u porastu. Pored direktnih šteta lisne vaši su i prenosioci virusa. Ako se pojave kolonije efikasno suzbijanje je samo primenom hemijskih preparata. Insekticide primeniti pri pojavi prvih jedinki a njihovu treba uskladiti sa vremenom berbe. U cilju suzbijanja vaš mogu se koristiti preparati na bazi tiametoksama, acetamiprida, dimetoata (registrovano u zemljama EU).

Važno je naglasiti da je salata biljka koja ima kratku vegetaciju i kod koje se u ishrani koriste listovi, te je to razlog više za strogo pridržavanje uputstva pri korišćenju pesticida.

Pri proizvodnji u zatvorenom prostoru prednost je u preventivnim merama: poštovanje plodoreda, dezinfekcija zemljišta, uklanjanje zaraženih biljaka, uklanjanje biljnih ostataka, optimalna gustina setve, optimalna ishrana azotom, gajenje na malč foliji, regulisanje temperature i vlažnosti vazduha i zemljišta (često provetranje u uslovima povećane vlage).

Plamenjača salate

Priprema za hladnu zimu

Sneg i severac – to je decembar. Na našim geografskim širinama to je najoblačniji mesec u godini, što mu daje karakteristike kasnojesenjeg meseca. Registruje se najveća srednja mesečna oblačnost, odnosno najmanji broj vedrih dana. To je mesec sa najmanjim brojem sunčanih časova. Činjenica je da i kratak dan uslovljava te pokazatelje, ali i oblačnost. Padavina je manje nego u novembru, ali više nego u januaru. Kiša pada češće nego sneg. S druge strane, temperatura osetno opada, decembar je znatno hladniji od novembra (prosečno oko četiri stepena). U našim krajevima, tvrde meteorolozi, svake četvrtke godine decembar bude najhladniji mesec u godini. Prati ga sneg i snežni pokrivač pa ima puno razloga da ga smatramo pravim zimskim mesecom.

Decembar najčešće karakteriše vremenske situacije u kojima su naši krajevi na granicama uticaja nekog hladnog severnog anticiklona i južnog, da kažemo, sredozemnog ciklona. U decembru su cikloni relativno česti, ali ipak ređi i sa manje padavina nego u novembru. Međutim, i anticikloni su u ovom mesecu ređi. Zbog toga u decembru prevladuje tmurno i vlažno vreme uz povremene prodore topline sa juga, ali i hladnoće sa severa.

Istorijski, najhladnije zime bile su one u kojima je decembar bio hladan. Da li će tako biti i ove godine?

U polju: Stajnjak na njive

U decembru se dovršava zimsko oranje, zavisno od vremenskih

I krave vole komfor

prilika, a zemljište se dubri stajnjakom. Ranije posejano ozimu pšenicu, ječam i raž, koji su razvili više od četiri lista ili su izbokorili, treba prehraniti. Ispustite vodu s ugroženih njiva. U decembru se sumiraju

rezultati postignuti tokom godine i planiraju radovi i proizvodnja za sledeću godinu. Mehanizacija se priprema za prezimljavanje, ukoliko to ranije nije urađeno. Nabavlja se seme, đubriva, zaštitna sredstva i rezervni delovi. U ovom mesecu ne treba izostati sa predavanja poljoprivrednih stručnjaka, a treba pratiti i stručnu literaturu.

U povrtnjaku: Priprema plastenika

Decembar je mesec kada se završava berba kasnih kupusnjača preostalih na polju i počinje priprema plastenika i staklenika za ranu proizvodnju povrća. Nabavljaju se semena i zaštitna sredstva, pregleda se i popravljaju mehanizacija, oprema i alat.

U štali: Ugodan smeštaj stoke

S obzirom da decembar karakteriše niske temperature, treba dobro

videti da li sva stoka ima dobar i ugodan smeštaj. Ne samo zbog hladnoće, nego i zbog provetranja i mnogo čega drugog. Nije tačno da životinje ne vole komfor. U ovom mesecu mnogi, koji to nisu ranije uradili, kolju utovljene svinje i ostale vrste stoke. Ovo je vreme za analize finansijskih rezultata postignutih u godini koja se bliži kraju. To je prilika da se stočari na osnovu postignutih rezultata opredele za obim i vrste stočarske proizvodnje u narednoj godini. Ali, za ovaj posao treba imati odgovarajuće podatke i knjigovodstvene evidencije, a od koristi je i svaki razgovor sa stručnjacima stručnih savetodavnih službi, pogotovu ako vam još mogu da obezbede i priručnik za upravljanje farmama.

U voćnjaku i vinogradu: Kontrola uskladištenih plodova i voćnih proizvoda

Ukoliko vremenske prilike dozvole, nastavlja se sadnja voćaka. U

jesen posadene vočke ogruču se zemljom da ne bi došlo do oštećenja korena. Ako ima lepih dana, vočke se čiste od štetočina, dubre (ako to nije učinjeno ranije), orezuju se suve i oštećene grane, ozlede premazuju kalem-voksom, a oko stabla vezuju papirni pojasevi za hvatanje štetočina. Neki voćari postavljaju kućice i hranu za ptice. Kad pročitate koliko jedna ptica uništi kukaca u toku samo jednog dana, onda ćete se složiti da je i briga za ptice voćarski posao! Kontroliše se da li zečevi i drugi glodari čine štetu u voćnjaku. U ovom mesecu obavljaju se još neki poslovi koji nisu ranije završeni, kao obezbeđenje voćnog semena, skidanje reznica i kalem-grančica, nabavku pogodnog peska za stratifikale. Kontroliše se utrapljeni sadni materijal. Uskladišteni plodovi jabuka, krušaka, dunja i eventualno drugog voća se kontrolišu, pakuju i otpremaju. Popravljaju se mašine, alati i ambalaža.

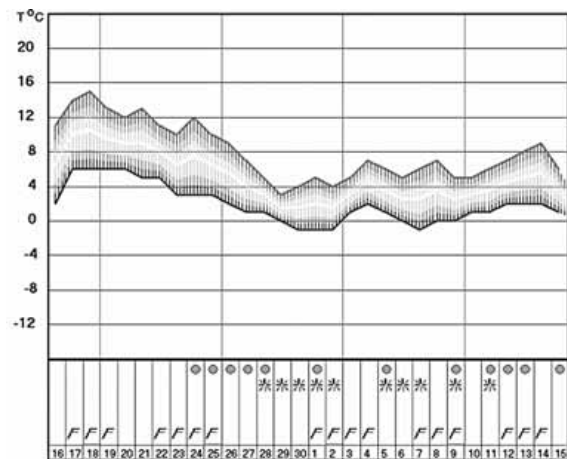
Vinogradari pripremaju materijale za postavljanje naslona. Stajnjak i mineralna đubriva se rasturaju po vinogradu. Za nove vinograde rigola se zemljište. U podrumu treba sve prekontrolisati i videti da li je sve u redu s vinom.

U vrtu i na okućnici: Zaštiti osetljive biljke

Iako zbog hladnoće većina biljaka u vrtu miruje, ljubitelji cveća i u decembru imaju posla. Po suvom vremenu može se nastaviti prореđivanje i podmlađivanje grmlja. Pošto zimzelenim biljkama i četinarima suva zima ne odgovara, poželjno je nedostatak vlage nadoknaditi zalivanjem. Ova mera nege posebno se odnosi na sadnice posadene jesenas. Na negu travnjaka ne treba zaboraviti ni u zimskim mesecima. Ovo se pre svega odnosi na dubrenje, jer ono u ovo doba godine ima odgovarajući značaj za razmnožavanje bokora. Za dubrenje treba nabaviti KAN, koji se ravnomerno rasipa po celoj površini. Po kvadratnom metru potrebno je do 30 grama ovog đubriva. Vreme opadanja lišća pogodno je za uzimljavanje drvenih rezanaca šiblja. One se od delova jednogodišnjih ili dvogodišnjih izbojaka režu i trape u treset ili pesak. Tu ostaju do proleća, kada se sade na stalno mesto u vrtu.

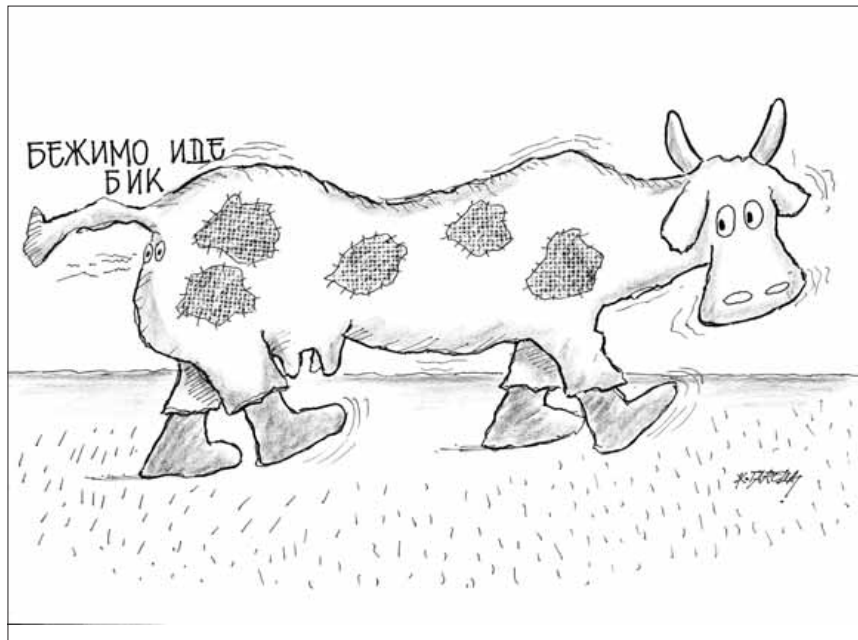

Svake četvrtke godine decembar je najhladniji mesec u godini

☉ ГРМЉАВИНА ☉ КИША ☉ МАГЛА ☉ СНЕГ ☉ ВЕТАР – МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.

Prognoza vremena do 15. decembra

Promet roba na Produktnoj berzi

od 13. do 16. novembra 2012. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene kukuruza
- Jeftinija sojina sačma
- Pad cena na svetskim berzama

Aktuelna dešavanja na „Produktnoj berzi“ su odraz u ogledalu trenutne tržišne pasivnosti u agraru. U „pat“ poziciji ponude i tražnje, u kojoj prodavci čekaju neko bolje „sutra“ kada su u pitanju cene primarnih poljoprivrednih proizvoda, a izvozna tražnja ne nalazi kalkulaciju za nove izvozne aranžmane i ove, kao i prethodnih nedelja, prodavao je samo onaj ko mora, a kao kupci javljale su se isključivo preradaivači.

Ostvareni ovonedeljni promet prepolovljen je u odnosu na ionako skromnu prethodnu nedelju i iznosio je količinski 233,5 tona robe, odnosno vrednosno 8.007.240,00 dinara.

Ovakav promet jednostavno ukazuje i na činjenicu da nije bilo značajnijih cenovnih pomeranja.

Kukuruz se, nakon blagog pada cene početkom nedelje, vratio na svoju prošlonedeljnu cenovnu poziciju od 24,90 din/kg, bez PDV-a. Ipak,

nedeljna ponderisana cena od 26,68 din/kg, sa PDV-om (24,70 din/kg, bez PDV-a), za blizu 1% je niža nego prethodne nedelje.

I dok je statistički uzorak na tržištu kukuruza od 100 tona, koliko toliko reprezentativan, to se za tržište pšenice ne može reći. Naime, na ovom tržištu prometovano je svega 25 tona robe, po ceni od 29,38 din/kg, sa PDV-om (27,20 din/kg, bez PDV-a), pa se time i konstatacija o rastu cene ovog artikla u odnosu na prethodnu nedelju, mora uzeti sa rezervom i biti tretirana samo kao statistički podatak, a nikako kao cenovni trend.

Cene suncokretove sačme je nepromenjena i kreće se na nivou od 28,20 din/kg, bez PDV-a, dok je cena sojine sačme u daljem padu i iznosi 64,00 din/kg, bez PDV-a. Od ostalih artikala ove nedelje trgovano je još samo repinim rezancem, po ceni od 31,44 din/kg, sa PDV-om (26,20 din/kg, bez PDV-a).

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2012.	200	26,46-26,94	100	26,46-26,89
Pšenica, rod 2012.	25	29,38	25	29,38
Repin rezanac, uvrećen	700	31,56	58,5	31,44
Sojina sačma, 44% proteina	50	76,80	25	76,80

PRODEX

Period rekordno niskih nedeljnih prometa na „Produktnoj berzi“ je nastavljen. Čvrsto postavljene pozicije ponude i tražnje, ali prilično cenovno udaljene jedna od druge, uz destimulativni izvozni kurs dinara, prouzrokovale su još niži nedeljni obim prometa od prošlonedeljnog. Podatak o istrgovanih sveha 233,5 tona robe u nedelji za nama, ukazuje na to da bi bilo kakav suvisli kometar o cenovnim trendovima bio izlišan.

Ipak, statistike radi ono što je obeležilo proteklu nedelju je blagi pad ponderisane cene kukuruza i porast cene pšenice, na doduše zanemarljivoj statističkom

uzorku. Ipak na cenovne trendove ukazuje konstantan dvonedeljni blagi rast indeksne vrednosti PRODEX-a, što potvrđuje grafikon.

Nakon svog apsolutnog istorijskog rekorda zabeleženog 03.09. ove godine, PRODEX je iz nedelje u nedelju beležio uglavnom pad indeksne vrednosti, sve do početka novembra, kada se stabilizuje, a zatim počinje da blago raste. U odnosu na prošli petak ovaj agregatni pokazatelj cena primarnih poljoprivrednih proizvoda porastao je za 0,96 indeksnih poena i danas beleži indeksnu vrednost od 257,35 indeksnih poena.

Kretanje indeksne vrednosti PRODEX-a, od datuma njegove apsolutne rekordne vrednosti, do danas

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP DEC. 2012.

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	-	312.70 \$/t	315.12 \$/t	311.81 \$/t	310.64 \$/t
Kukuruz	-	284.79 \$/t	282.67 \$/t	285.66 \$/t	283.93 \$/t

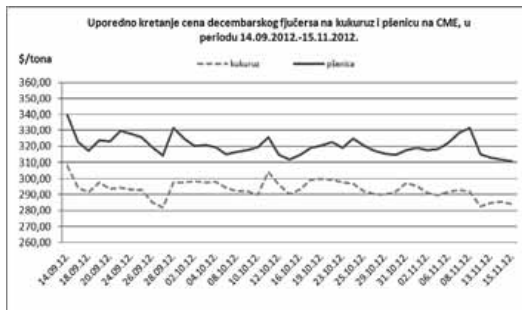
BUDIMPEŠTA

PŠENICA	KUKURUZ
238.24 EUR/t (futures dec 12)	235.44 EUR/t (futures nov 12)

EURONEXT PARIZ

PŠENICA	KUKURUZ
270.25 EUR/t (futures nov 12)	254.75 EUR/t (futures nov 12)

Kretanja na američkim berzama su uticala da i u Parizu dođe do pada cena žitarica. Tako je pšenica sa januarskom isporukom jeftinija za 2,97%, a kukuruz za 1,17%. U Budimpešti je hlebno zrno skuplje za 0,84%, dok je cena kukuruza gotovo ne promenjena.

Tržište žitarica je ove nedelje bilo pod snažnim uticajem kretanja na drugim tržištima, pre svega soje gde je došlo do značajnog pada cena. Decembarški fjučers na pšenicu je u poslednjih nedelju dana pojeftinio za 6,32%, a fjučers na kukuruz za 2,70%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP

	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno nov. 12	-	524.34 \$/t	518.46 \$/t	521.40 \$/t	515.16 \$/t
Sojina sačma dec. 12	-	433.10 \$/t	431.40 \$/t	436.00 \$/t	430.50 \$/t

Izveštaj USDA objavljen u petak prošle nedelje je snažno uticao na kretanje cena roba iz soja kompleksa. Povećanje procene proizvodnje soje za 2012./2013., a time i većih zalih i većih raspoloživih količina za izvoz je uticalo da cena fjučersa na soju padne za 6,48%, dok je sojina sačma jeftinija za 7%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvanični podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivjovic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

Brzo rastemo.
Rastimo zajedno!

KWS – Proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom

Sve više proizvođača kukuruza oslanja se na KWS kukuruz. Danas se širom Evrope dva miliona i pet stotina hiljada hektara kukuruza seje KWS hibridima kukuruza. Ključ uspeha: jedan od najvećih programa proizvodnje semena lokalno prilagođenog hibrida kukuruza. Na ovaj način obezbeđujemo najviši rast u svim regionima. Kada ćete početi da rastete sa nama?

KWS Seme Yu d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1958

**Сваки попис
даје опис.**
УЧЕСТВУЈМО У
ПОПИСУ ПОЉОПРИВРЕДЕ.

1. октобра – 15. децембра 2012.
www.popispoljoprivrede.stat.rs
Важне информације на: 0800 103 103

Попис пољопривреде 2012. у Републици Србији, који припрема, организује и спроводи Републички завод за статистику представља најбољи начин да се добију свеобухватне и прецизне информације које ће послужити као основа за будуће одлуке у пољопривреди.

Република Србија

Република Србија
Републички завод за статистику **РЗС**

Подржано од стране Европске уније

Медијски покровитељ:
Радио-телевизија Србије